

Mavisel Yener'in "Sonsuzluk Kütüphanesi" Adlı Romanının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi

Hasan BAĞCI¹, Sümeyye DEVECİ SALMAN²

Mavisel Yener'in "Sonsuzluk Kütüphanesi" Adlı Romanının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi

Analysis of Mavisel Yener's Novel Titled "Sonsuzluk Kütüphanesi" in Terms of Vocabulary

Özet

Bu çalışmanın amacı Mavisel Yener'in "Sonsuzluk Kütüphanesi" adlı eserinde yer alan sözvarlığı öğelerini ve kullanım sıklıklarını incelemektir. Betimsel nitelik taşıyan bu çalışmada tarama yönteminden faydalanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde sıklık ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Çalışmada "Türkçenin Söz Varlığı" ana kategorisi; "atasözleri", "deyimler", "ikilemeler", "yansıma sözcük", "yansıma ikileme", "ilişki sözleri" ise alt kategoriler olarak belirlenmiştir. Kitap 27 bölümden oluşmaktadır. Bölümlerde bulunan okuma metinlerindeki sözcükler tek tek incelenmiş, birbir cümle ve paragraflar üzerinde durulmuştur. Her bir bölüm için sözvarlığı oluşturan dilsel öğelerin sıklık ve yüzdelerinin belirtildiği tablolar oluşturulmuştur. Bu bağlamda yazarın sık kullandığı sözvarlığı öğeleri göz önüne alınarak yorumlanmıştır. Bu çalışmada, yazarın romanlarında sözvarlığının çeşitli öğelerine yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu unsurlar arasında en yaygın olanı deyimlerdir, bunu ikilemeler, ilişki sözcükleri ve yansıyan sözcükler izlemektedir. Atasözleri ve yansıma ikilemeleri en az kullanılan kelime öğeleri olarak bulunmuştur.

Abstract

The aim of this study is to examine the vocabulary items and their frequency of use in Mavisel Yener's "Sonsuzluk Kütüphanesi". In this descriptive study, general survey method was used. Frequency and percentage calculations were used to analyze the data. The main category of the study is "Turkish Vocabulary"; "proverbs", "idioms", "reduplications", "reflection word", "reflection reduplication" and "relationship words" were determined as subcategories. The book consists of 27 chapters. The reading texts in the chapters were examined one by one and emphasis was placed on verbatim sentences and paragraphs. Tables were created for each section indicating the frequencies and percentages of the linguistic elements that make up the vocabulary. In this context, it was interpreted by taking into account the vocabulary items frequently used by the author. In this study, it was concluded that the author included various elements of vocabulary in his novels. Among these elements, idioms are the most common, followed by reduplications, relationship words and reflected words. Proverbs and reflection reduplication were found to be the least used vocabulary items.

Anahtar Kelimeler: Mavisel Yener, Sonsuzluk Kütüphanesi, Çocuk Edebiyatı, Söz Varlığı, Dil

Key Words: Mavisel Yener, Sonsuzluk Kütüphanesi, Children's Literature, Vocabulary, Language

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Paper Type: Research Paper

1. Giriş

Dil, bir ulus için vazgeçilmesi imkânsız bir hazinedir. Ulusun oluşumu, devamlılığı, kendini koruması ve geliştirmesi dil sayesinde mümkündür. İnsan kişisel ve sosyal gereksinimlerini karşılayabilmek için iletişim sistemi dediğimiz dili kullanmak zorundadır. Bir kişi, söz varlığını ne kadar çok geliştirirse kişisel ve sosyal gereksinimlerini kolaylaştırma imkânı bulur. Bir başka deyişle söz varlığı zengin bir kişi, dünyayı kolay anladığı gibi kendisini de kolay anlatabilme olanağı bulur.

Türkçe Sözlük'te "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük kadrosu, vokabüler" olarak tanımlanan söz varlığı; bir dilin meydana çıkışından günümüze kadar geçen süreçte coğrafi, tarihi, siyasi vs. birçok etkenin birikimidir. Bu sebeple temsil ettiği dilin özünü oluşturmaktadır. Söz varlığı olarak adlandırdığımız sözcük ve sözcük grupları, bulunduğu dildeki tüm sözcükler arasında bağ ve anlam kurma görevini üstlenmektedir. (Bağcı ve Özdemir, 2021).

1 Prof. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, hbagci@mehmetakif.edu.tr, 0000-0001-8624-8274.

2 Yüksek Lisans, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2130451020@ogr.mehmetakif.edu.tr, 0009-0009-0225-9642.

Aksan (2006)'a göre söz varlığının sınırlarının çok geniştir. Ana sözcüklerin dışında bulunan ve kullanılan kavramlar vardır. Bunlar atasözü, deyim, ikileme, kalıp sözler, ilişki sözleri, yansıma sözcükler ve farklı anlatım kalıplarıdır.

Atasözleri

Atasözü *Türkçe Sözlük*'te "Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, deme, mesel, sav, darbimesel" olarak tanımlanan; toplumun kültürel özelliklerini, yaşam tarzını, dünyaya bakışını ve dilin anlatım gücünü göstermesi sebebiyle söz varlığının önemli parçalarından biridir. Atasözleri değişmeden nesiller boyu aktarılabilir, şekil değiştirerek var olmaya devam edebilir ya da zamanla unutulmuş tarihe karışabilir (Aksan, 2018: 41).

Deyimler

Türkçe Sözlük'te deyim "Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir" olarak tanımlanmaktadır. (TDK)

Aksan (2004)'e göre ise deyim; söz sanatlarından yararlanarak durum, olay, duygu, hal ve hareketleri anlatmak için kullanılır. Söz konusu deyimler dilin kullanıcılarının kültüründen, yaşam tarzından ve tepkilerinden parçalar taşır (Aksan, 2014: .95).

Özdemir (2000) deyimlerin anlatımının kuvvetli ve yoğun olduğunu, az şeyle çok şey anlattıklarını ifade eder (Özdemir, 2000: 151-153).

İkilemeler

Türkçe Sözlük'te "Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması" şeklinde tanımlanmaktadır.

İkilemeler ses ve sözün uyumlu bir şekilde birleşmesiyle meydana gelir. İkilemeler de diğer sözvarlığı unsurları gibi anlatımı güçlendirir (Hatiboğlu, 1981: 11).

İkilemeler birden fazla yöntemle oluşturulur. Buna aynı sözcüğün tekrarlanması, eş anlamlıların beraber kullanılması, doğadaki seslerden yararlanılması gibi örnekleri sayabiliriz (Aksan, 2021: 121).

İlişki Sözleri

Toplumunu meydana getiren kişilerin karşılıklı ilişkileri sırasında kullanmayı alışkanlık edindiği sözlerdir. Toplum sayesinde meydana geldikleri için kültürün de bir parçası olarak kabul edilirler (Aksan, 2018).

Özbaşı (2021)'e göre daha çok görgü kurallarından oluşan ilişki sözleri, insan ilişkilerini kolaylaştıran ve güçlendiren bir yapıya da sahiptir.

Toklu (2009)'a göre Türkçe'deki ilişki sözleri birçok başlık altında sınıflandırılabilir: tanışma, vedalaşma, iyi dileklerde bulunma, özür dileme, başsağlığı dileme, belirli günlerde, batıl inançlarda vb.

Yansıma sözcükler

Korkmaz (2007) yansıma sözcükleri "Doğadaki insan dışı canlı ve cansız varlıkların çıkardığı ses ve gürültüleri taklit yoluyla yansıtan sözler" biçiminde tanımlamaktadır.

Türkçe Sözlük'te "Doğa seslerine benzer seslerle yapılan kelime, taklidî kelime, onomatope" şeklinde tanımlanmaktadır. (TDK)

Söz Sıklığı

Sıklık *Türkçe Sözlük*'te "sıkça geçme, kullanımı sık olma" şeklinde tanımlanmıştır.

Aksan (2007) ise sıklığı; bir sözcüğün diğerlerinden daha az ya da daha çok kullanılması olarak kabul etmektedir.

Bir sözcüğün diğerlerinden daha fazla ve daha sık kullanılması, o sözcüğün öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır. Ana dil ve yabancı dil öğretiminin temel noktalarından biri de sözvarlığıdır. Bu

nedenle çocuklara hitap eden eserlerde sözvarlığına ait sözlerin sıklıkla tekrar etmesine imkan sağlanmalıdır (Açık, 2013).

Söz Varlığı İçerisinde Yer Alan Diğer Dilsel Birimler

Deyim, atasözü, ikileme, ilişki sözleri ve yansımalar dışında; kalıplaşmış sözler, terimler, özdeyişler, tekerlemeler, bilmeceler, pekiştirmeler, argo sözcükler de söz varlığı içerisinde yer alan diğer sözvarlığı öğeleridir.

Özbaşı (2021) sözvarlığı öğelerinin en zengin, en özgün ve en nitelikli hallerine edebi eserlerde karşılaşabileceğimizi söyler. Çünkü edebi eserler bir dilin anlatım gücünün ve özgünlüğünün yansıtıldığı kaynaklardır.

Söz Varlığının Dil Gelişimine Faydaları

Dil gelişimi, dil bilinci ve sevgisi erken çocukluk döneminde yapılandırılmaya başlar. Bu nedenle çocukların küçük yaşta dilin etkili kullanıldığı edebi eserlerle ve yazarlarıyla buluşması sağlanmalıdır. Kitaplar çocuğun dilsel, bilişsel ve sosyal gelişimine katkı sağlar, Bu katkıdan çocukların yeteri kadar faydalanmasına ortam yaratılmalıdır. Çocuğun kitapta karşılaştığı uyarılar, onun dil evreninin ve hayal gücünün genişlemesine yardımcı olacaktır (Özbaşı, 2021).

Ana dili eğitimi ve öğretimi esnasında çocuklar sözvarlığının farklı unsurlarıyla karşı karşıya getirilmelidir. Atasözü, deyim, ikileme, ilişki sözleri, terim sözler, bilmeceler, tekerlemeler vs. ile tanışan çocuk; sözvarlığını zenginleştiren unsurları kavrar ve onları içselleştirir. Zengin sözvarlığına sahip olan çocuklar dört temel beceriyi de etkin bir şekilde kullanabilir. Dört temel beceriyi etkin kullanan çocuklar kendilerini yazılı veya sözlü anlatmaktan çekinmezler. Karşısındaki bireyi dinlemesi gerektiğini bilir ve bu sayede etkili iletişim kurabilirler. Sözvarlığınmsa sürekli gelişen bir kavram olduğunun bilincinde olduğu için yeni okumalar yaparak kendini ve söz varlığını genişletir (Karaca ve Sinan, 2022).

Mavisel Yener'in Edebi Kişiliği

1984'te Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinden mezun olan yazarın, edebiyatın farklı türlerinde 150'yi aşkın kitabı vardır. Yener yaşamını, çocuk ve gençlere nitelikli eserler meydana getirmek için adamıştır. Kaleme aldığı şiir, öykü ve masalları ders kitaplarında yer aldı. T.C. Kültür Bakanlığının yürüttüğü TEDA Projesi kapsamında eserleri yabancı dillere çevrildi ve dünya çocuklarıyla buluştu. Birçok ödüle aday gösterilen yazar, 2003 Tudem Edebiyat Yarışması Birincilik Ödülünü de kazanmıştır. 2018'de Hans Christian Andersen Ödülüne, 2022'de Uluslararası Astrid Lindgren Anma Ödülüne Türkiye aday gösterilmiştir (Yener, 2022).

- 2023 Uluslararası Astrid Lindgren Anma Ödülü (Alma) Türkiye Adayı
- 2022 Uluslararası Astrid Lindgren Anma Ödülü (Alma) Türkiye Adayı
- 2018 H.C.Andersen Uluslararası Çocuk Edebiyatı Ödülü Türkiye Adayı
- 2017 Kocaeli Yüksek Öğrenim Vakfı (Kyöv) Çocuk Edebiyat Ödülü – Sanata İlk Adım Dizisi / Hep Kitap
- 2017 The Flying Grandpa Scholastic Picture Book Award 2017- Short List / Türkiye'den, Kısa Liste'ye Giren İlk Resimli Kitap (Aytül Akal ile Birlikte)
- 2016 Hong Kong Proverse Poetry Antoloji Yarışması Winner Of A Place In The Proverse Poetry Prize Anthology 2016 Questions To The Rock Şiiriyle, (A. Akal ile Birlikte)
- 2015 Çgyd Yılın Kitabı Tasarım Ödülü / Reçelli Şiirler (Aytül Akal ile Birlikte)
- 2015 Uluslararası Found In Translation Seçkisi Ödülü / Kayıp Kitaplıktaki İskelet (Aytül Akal ile Birlikte)
- 2013 Yılın Çocuk Kitapları Yazarı Ödülü (Kosova)

- 2012 Çamlaraltı Koleji Cumhuriyete Sahip Çıkanlar Ödülü
- 2008 Kırmızı Şemsiye Adlı Kitapla 2008’de Cgyd Tasarım Özendirme Ödülü (Aytül Akal ile Birlikte)
- 2005 Denizin Büyüsü ÇGYD Yılın En İyi Resimli Kitap Ve Tasarım Ödülü (Aytül Akal ile Birlikte)
- 2005 Abdullah Baştürk İşçi Öyküleri Yarışması 2.lık Ödülü
- 2004 Çocuk Edebiyatçıları Birliğı Yılın Çocuk Şiiri Kitabı Ödülü / Mavi Ay (Aytül Akal ile Birlikte)
- 2003 Tudem Çocuk Romanı Yarışması 1.lık Ödülü / Mavi Zamanlar
- 2002 Ömer Seyfettin Öykü 1.lık Ödülü
- 2002 Samim Kocagöz Öykü 1. lik Ödülü
- 2001 Bu Yayınevi Çocuk Romanı Yarışması 1.lık Ödülü / Kayıp Seslerin İzinde
- 2000 Bu Yayınevi Çocuk Mizahı Öyküleri 3.lük Ödülü / Üşengeç
- 2000 Tömer – Anadili 2000’e Öyküler Yarışması Ödülü (Su Yeşili)
- 1999 Tömer – Anadili Masal Yarışması Ödülü (Evinden Kaçan Masal)
- 1998 – Yeni Asır – İçimizdeki Köşe Yazarları Ödülü (maviselyener.net)

2. Araştırmanın Problemi

Araştırmada “Mavisel Yener’in Sonsuzluk Kütüphanesi adlı eserinde yer alan metinlerin söz varlığı ve sıklığı açısından taşıdığı değer nedir? Ve bu bağlamda temel sözcük sayısına göre oranı nedir?” sorularına cevap aranmaktadır.

3. Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırma problemine bağlı olarak çözümü aranan alt problemler şunlardır:

1-Kitapta yer alan metinlerdeki atasözü, deyim, ikileme, yansıma sözcük, yansıma ikileme ve ilişki sözlerinin söz varlıkları unsurları ve sıklık oranları nelerdir? Bu söz varlıklarının buldukları bölümdeki toplam metin içindeki oranları kaçtır?

2-Metinlerde kullanılan söz varlığının toplam metin içerisindeki oranı nedir?

4. Araştırmanın amacı

Türkçenin anlam zenginliği oldukça fazladır. Anlam zenginlerinin anlaşılabilmesi için de söz varlığının iyi bilinmesi gerekmektedir. Bu bakımdan okul çağındaki çocuklarımızın okudukları kitaplarda kullanılan metinlerin, dilimizin kültür, anlam ve dil bilgisi özelliklerini yansıtmaları oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; “Mavisel Yener’in Sonsuzluk Kütüphanesi adlı eserinde yer alan metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

5. Araştırmanın önemi

Yapılan bu çalışma, günümüz yazarlarından Mavisel Yener’in Sonsuzluk Kütüphanesi adlı eserinde yer alan metinlerin söz varlığı bakımından yeterlilik durumlarının belirlenmesine katkı sunacak ve söz varlığı konusunda farkındalık oluşturacaktır.

6. Yöntem

6.1. Araştırmanın modeli

Betimsel nitelik taşıyan bu çalışmada tarama yönteminden faydalanılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı tercih edilmiştir. Nitel araştırma, doküman-metin analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir yaklaşımdır. Söz konusu nitel araştırma, farklı disiplinlerin bir arada olmasına katkı sağlayan bütüncül bir bakış açısına da sahiptir. Hiçbir veri ya da kaynağa müdahale edilmemiş, var olan kaynaktan veriler olduğu gibi alınmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

6.2. Araştırmanın çalışma materyali

Araştırmanın çalışma materyali, Mavisel Yener'in kaleme aldığı "Sonsuzluk Kütüphanesi" adlı romandır.

6.3. Veri toplama araçları

Tablo 1. İncelenen kitaba ilişkin bilgiler

<i>Kitabın adı</i>	<i>Yazarı</i>	<i>Yayınevi</i>	<i>Resimleyen</i>	<i>Sayfa sayısı</i>
Sonsuzluk Kütüphanesi	Mavisel Yener	Tudem Yayıncılık	Merve Atılgan	173

6.4. Verilerin toplanması

Kitap 27 bölümden oluşmaktadır. Bölümlerde bulunan okuma metinlerindeki sözcükler tek tek incelenmiş, birebir cümle ve paragraflar üzerinde durulmuştur. Böylelikle bir sözcük havuzu oluşturulmuştur.

6.5. Verilerin analizi

1. İkilemeler kalıp olarak ele alınmıştır, söz varlığı listelerine bu özellikleri dikkate alınarak dâhil edilmişlerdir. Ancak sözcük sayısı hesaplanırken, ikilemeleri oluşturan her sözcük ayrı ayrı sayılmıştır.

2. Deyim ve atasözleri belirlenirken kalıplaşmış olarak tek parça halinde çalışmada yer edinmişlerdir. Ancak sözcük sayısı belirlenirken her sözcük ayrı ayrı sayılmıştır.

3. Metinlerde kullanılan sayılar çalışma kapsamına dahil edilmemiştir.

4. Ders kitaplarındaki metinlere ait sözcük sayımları yapılırken, metinlerin başlıkları da metinlerin bünyesinde kabul edilerek sözcük havuzuna dahil edilmiştir.

5. Söz varlığı öğelerinin yazımı konusunda, TDK tarafından internet ortamında yer alan Güncel Türkçe Sözlük'teki kullanımlar baz alınmıştır.

6. Deyimler ve atasözleri belirlenirken TDK tarafından internet ortamında yer alan Atasözü-Deyimler Sözlüğü ve Ömer Asım Aksoy'un Atasözleri-Deyimler Sözlükleri kullanılmıştır.

7. Kitaptaki metinler incelenirken metin üstünde yer alan resimlerdeki, fotoğraflardaki sözcükler de sayılmıştır. Hatta bazı metinlerin tamamen fotoğraf, şekil, son dakika metni ve mektup vb. şeklinde olduğu görülmüştür. Bu yapıdaki metinlerde yer alan tüm sözcükler belirlenmiş ve sözcük sayı topluluğuna eklenmiştir.

7. Bulgular

7.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Kitapta yer alan metinlerdeki atasözü, deyim, ikileme, yansıma sözcük, yansıma ikileme ve ilişki sözlerinin söz varlıkları unsurları ve sıklık oranları nelerdir? Bu söz varlıklarının buldukları bölümdeki toplam söz varlığı içindeki oranları kaçtır?

Tablo 2. ‘‘Y’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	3	%6,81	6
Yansıma sözcük	1	%1,36	1

Metindeki toplam sözcük sayısı: 88

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %8,17

Tablo 2’de görüldüğü gibi ‘‘Y’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 88’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 4’tür. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 7 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının % 8,17 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. ‘‘Maskanunka Adası’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	1	%0,84	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 238

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %0,84

Tablo 3’de görüldüğü gibi ‘‘Maskanunka Adası’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 238’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 1’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 2 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının % 0,84 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. ‘‘Benden Bir Tane Daha Var Mı’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Atasözü	1	%0,37	3
Deyim	12	%3,2	26
İkileme	7	%1,4	14
Yansıma sözcük	5	%0,61	5
Yansıma ikileme	2	%0,49	4
İlişki sözleri	2	%0,24	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 810

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %6,61

Tablo 4'te görüldüğü gibi ‘‘Benden Bir Tane Daha Var Mı’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 810’dur. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 29’dur. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 54 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının % 6,61 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. ‘‘Hayal Kurmak Yasak Mı’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranlar

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	8	%3,31	16
Yansıma sözcük	2	%0,41	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 482

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %3,72

Tablo 5’te görüldüğü gibi ‘‘Hayal Kurmak Yasak Mı’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 482’dir Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 10’dur. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 18 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %3,72 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. ‘‘Yerin Kulağı Var’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Atasözü	2	%0,24	6
Deyim	29	%2,60	63
İkileme	14	%1,15	28
Yansıma sözcük	5	%0,20	5
İlişki sözleri	6	%0,33	8

Metindeki toplam sözcük sayısı: 2426

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %4,52

Tablo 6’da görüldüğü gibi ‘‘Yerin Kulağı Var’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 2426’dır. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 56’dır. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 110 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,52 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. ‘‘Kütüphanedeki Tuhaf İnsanlar’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	2	%1,11	5
İkileme	1	%0,44	2
İlişki sözleri	10	%4,23	19

Metindeki toplam sözcük sayısı: 449

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %5,78

Tablo 7’de görüldüğü gibi ‘‘Kütüphanedeki Tuhaf İnsanlar’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 449’dur. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 13’tür. Bu söz varlıkları kelime

bazında sayıldığına metinde bulunan söz varlığı sayısı 26 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %5,78 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8. ‘‘Gizli Plan’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	15	%1,94	32
İkileme	9	%1,09	18
Yansıma sözcük	1	%0,060	1
İlişki sözleri	6	%0,54	9

Metindeki toplam sözcük sayısı: 1645

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %3,63

Tablo 8’de görüldüğü gibi ‘‘Gizli Plan’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 1645’tir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 31’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığına metinde bulunan söz varlığı sayısı 60 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %3,63 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 9. ‘‘Alice’le Pinokyo Karşılaşıyor’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	16	%4,03	33
İkileme	4	%0,97	8
Yansıma sözcük	2	%0,24	2
İlişki sözleri	2	%0,24	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 818

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %5,48

Tablo 9’da görüldüğü gibi ‘‘Alice’le Pinokyo Karşılaşıyor’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 818’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 24’tür. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığına metinde bulunan söz varlığı sayısı 45 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %5,48 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10. ‘‘Sayın Carlo’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	4	%2,32	8
İlişki sözleri	2	%0,58	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 344

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %2,9

Tablo 10’da görüldüğü gibi ‘‘Sayın Carlo’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 344’tür. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 6’dır. Bu söz varlıkları kelime bazında

sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 10 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %2,9 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11. “Çekirge” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	8	%3,68	17
İkileme	4	%1,78	8

Metindeki toplam sözcük sayısı: 461

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %4,61

Tablo 11’de görüldüğü gibi “Çekirge” başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 461’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 12’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 25 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,61 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 12. “Sonsuzluğa Açılan Pencere” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	3	%0,67	6
İkileme	7	%1,56	14
Yansıma sözcük	5	%0,55	5
Yansıma ikileme	1	%0,22	2
İlişki sözleri	2	%0,22	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 894

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %3,22

Tablo 12’de görüldüğü gibi “Sonsuzluğa Açılan Pencere” başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 894’tür. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 18’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 29 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %3,22 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 13. “Gizli İksirler Laboratuvarı” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	1	%0,94	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 212

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %0,94

Tablo 13’te görüldüğü gibi “Gizli İksirler Laboratuvarı” başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 212’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 1’dir. Bu söz varlıkları kelime

bazında sayıldığına metinde bulunan söz varlığı sayısı 2 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %0,94 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 14. “Evvel Ahir Bir Arada” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	11	%2,64	22
İkileme	10	%2,40	20
Yansıma sözcük	1	%0,12	1
İlişki sözleri	4	%0,84	7

Metindeki toplam sözcük sayısı: 831

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %6

Tablo 14’te görüldüğü gibi “Evvel Ahir Bir Arada” başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 831’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 26’dır. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 50 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %6 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 15. “Sempatik Sinir Sistemi” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	16	%3,6	37
İkileme	5	%0,99	10
Yansıma sözcük	1	%0,09	1
İlişki sözleri	4	%0,69	7

Metindeki toplam sözcük sayısı: 1009

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %5,37

Tablo 15’te görüldüğü gibi “Sempatik Sinir Sistemi” başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 1009’dur. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 26’dır. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 55 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %5,37 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 16. “Armut Piş Ağzıma Düş” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	15	%3,22	36
İkileme	5	%0,89	10
Yansıma sözcük	6	%0,53	6
İlişki sözleri	6	%1,16	13

Metindeki toplam sözcük sayısı: 1115

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %5,8

Tablo 16’da görüldüğü gibi ‘‘Armut Piş Ağzıma Düş’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 1115’tir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 32’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 65 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %5,8 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 17. ‘‘Dev Yaratık’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	26	%4,89	57
İkileme	5	%0,84	11
Yansıma sözcük	11	%0,94	11
İlişki sözleri	3	%0,25	3

Metindeki toplam sözcük sayısı: 1164

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %7,02

Tablo 17’de görüldüğü gibi ‘‘Dev Yaratık’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 1164’tür. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 42’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 69 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %7,02 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 18. ‘‘Burada Zaman Yok’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	4	%2,6	8
İkileme	1	%0,65	2
İlişki sözleri	3	%1,30	4

Metindeki toplam sözcük sayısı: 306

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %4,55

Tablo 18’de görüldüğü gibi ‘‘Burada Zaman Yok’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 306’dır. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 8’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 14 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,55 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 19. ‘‘Her Şey Allak Bullak’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	2	%1,8	4
İkileme	3	%2,81	6

Metindeki toplam sözcük sayısı: 213

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %4,61

Tablo 19’da görüldüğü gibi ‘‘Her Şey Allak Bullak’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 213’tür. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 5’tir. Bu söz varlıkları kelime bazında

sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 10 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,61 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 20. “Karşılaşma” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	13	%3,78	29
İkileme	3	%0,78	6
Yansıma sözcük	2	%0,26	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 766

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %4,82

Tablo 20’de görüldüğü gibi “Karşılaşma” başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 766’dır. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 18’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 37 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,82 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 21. “Başkan Derdiçok’un Derdi Çok” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	7	%3,34	15
İkileme	4	%1,7	8
Yansıma sözcük	1	%0,22	1
İlişki sözleri	1	%0,22	1

Metindeki toplam sözcük sayısı: 448

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %5,48

Tablo 21’de görüldüğü gibi “Başkan Derdiçok’un Derdi Çok” başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 448’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 13’dür. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 25 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %5,48 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 22. “Plan İçinde Plan” Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	17	%3,39	36
İkileme	4	%0,75	8
Yansıma sözcük	2	%0,18	2
İlişki sözleri	2	%0,18	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 1060

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %4,5

Tablo 22’de görüldüğü gibi ‘‘Plan İçinde Plan’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 1060’dır. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 25’tir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 48 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,5 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 23. ‘‘Sayfalarda İz Sürmek’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	8	%3,26	16
İkileme	4	%1,63	8
Yansıma sözcük	1	%0,20	1

Metindeki toplam sözcük sayısı: 490

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %5,09

Tablo 22’de görüldüğü gibi ‘‘Sayfalarda İz Sürmek’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 490’dır. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 13’tür. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 25 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %5,09 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 24. ‘‘Yol Ayrımı’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	4	%5	8
İkileme	2	%2,5	4

Metindeki toplam sözcük sayısı: 160

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %7,5

Tablo 24’te görüldüğü gibi ‘‘Yol Ayrımı’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 160’tır. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 6’dır. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 12 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %7,5 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 25. ‘‘Komisyonlar Oluşturma Komisyonu’’ Başlıklı Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	17	%8,79	35
İkileme	4	%2,01	8

Metindeki toplam sözcük sayısı: 398

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %10,8

Tablo 25’te görüldüğü gibi ‘‘Komisyonlar Oluşturma Komisyonu’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 398’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 21’dir. Bu söz varlıkları

kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 43 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %10,8 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 26. ‘‘Zamanda Saklı Yanıtlar’’ Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	2	%2,35	4
İkileme	1	%1,17	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 170

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %3,52

Tablo 26’da görüldüğü gibi ‘‘Zamanda Saklı Yanıtlar’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 170’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 3’tür. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 6 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %3,52 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 27. ‘‘Zaman Denilen Tuhaf Şey’’ Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	2	%1,38	4

Metindeki toplam sözcük sayısı: 289

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %1,38

Tablo 27’de görüldüğü gibi ‘‘Zaman Denilen Tuhaf Şey’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 289’dir. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 2’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 4 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %1,38 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 28. ‘‘Hologram, Y ile Konuşuyor’’ Okuma Metninde Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı Oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Deyim	16	%4,17	32
İkileme	1	%0,26	2
İlişki	2	%0,26	2

Metindeki toplam sözcük sayısı: 766

Metindeki toplam söz varlığı oranı: %4,69

Tablo 28’de görüldüğü gibi ‘‘Hologram, Y ile Konuşuyor’’ başlıklı okuma metninde tespit edilen sözcük sayısı 766’dır. Bu bölümde yer alan toplam söz varlığı sayısı 19’dur. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 36 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,69 olduğu belirlenmiştir.

7.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Metinlerde kullanılan söz varlığının toplam metin içerisindeki oranı nedir?

Tablo 29. ‘‘Sonsuzluk Kütüphanesi’’ Adlı Kitapta Yer Alan Söz Varlıkları ve Oranları

<i>Sözvarlıkları</i>	<i>Sıklık Toplamları</i>	<i>Sözvarlığı oranı</i>	<i>Sözcük Sayısı</i>
Atasözü	3	%0,049	9
Deyim	263	%3,096	559
İkileme	98	%1,09	197
Yansıma sözcük	46	%0,25	46
Yansıma ikileme	3	%0,033	6
İlişki sözleri	55	%0,45	83

Kitaptaki toplam sözcük sayısı: 18.052

Kitaptaki toplam söz varlığı oranı: %4,968

Tablo 29’da görüldüğü gibi Sonsuzluk Kütüphanesi adlı kitapta tespit edilen sözcük sayısı 18.052’dir. Kitapta yer alan toplam söz varlığı sayısı 468’dir. Bu söz varlıkları kelime bazında sayıldığında metinde bulunan söz varlığı sayısı 900 olarak kabul edilmiştir. İnceleme sonucunda toplam sözcük sayısı içindeki toplam söz varlığı oranının %4,968 olduğu belirlenmiştir.

Kitapta en çok kullanılan söz varlığı unsuru %3,096 ile deyimlerdir. Kitapta en az kullanılan söz varlığı ise %0,033 ile yansıma ikilemelerdir.

8. Sonuç

Mavisel Yener’in çocuk edebiyatı yapıtlarından ‘‘Sonsuzluk Kütüphanesi’’ adlı eserinin söz varlığı açısından incelendiği bu çalışmanın sonucunda, kitapta toplam 468 öge saptanmıştır. Bunlardan 3’ü atasözü, 263’ü deyim, 98’i ikileme, 46’sı yansıma söz varlığı ögesi, 3’ü yansıma ikileme ve 55’i ilişki sözüdür. Bu belirleme doğrultusunda Mavisel Yener’in, Türkçenin zengin anlatımlarını kalıplaşmış dil birimleri aracılığıyla okurlarıyla buluşturduğunu; hitap ettiği kitlenin dil evrenine olumlu katkılar sağlamaya çalıştığı söylenebilir.

Deyimler geçmişten günümüze dilimizde çok önemli bir yere sahiptir. Yaygın bir kullanım alanına sahip, anlatımı kuvvetli, az sözle çok şey anlatmamıza yardımcı olan deyimler Mavisel Yener’in ‘‘Sonsuzluk Kütüphanesi’’ adlı eserinde en sık tekrar eden sözvarlığı ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yazarın deyimlerinden sonra en sık kullandığı dil birim ögeleri ikilemelerdir. İkilemeler hayatın her alanında karşımıza çıkan öbeklerdir. ‘‘Sonsuzluk Kütüphanesi’’ adlı eserde de ikilemeler 98 defa karşımıza çıkmaktadır. Aynı kelimenin tekrarıyla, eş anlamlısıyla, zıt anlamlısıyla vb. oluşturulan ikileme öbekleri, hitap ettiği kitlenin kelime hazinesini geliştirmeye imkan sağlar ve sözvarlığını geliştirir.

Kitapta ikilemelerden sonra en çok kullanılan ögeler ilişki sözleridir. İlişki sözleri daha çok görgü kurallarından oluştuğunu için hedef kitlenin hem sözvarlığını hem de kendini ifade etme gücünü geliştirir. İlişki sözlerinin ne olduğunu, nerede ve hangi durumda kullanması gerektiğini bilen çocuklar kendilerini daha iyi anlatabileceği gibi karşısındakini de daha iyi anlayacaktır. Bu fikri Özbaşı (2021) da ‘‘Daha çok görgü kurallarından oluşan ilişki sözleri, insan ilişkilerini kolaylaştıran ve güçlendiren bir yapı’’ olarak tanımlamıştır.

Yansıma sözcük ve yansıma ikilemeler de Yener’in ‘‘Sonsuzluk Kütüphanesi’’ adlı eserinde mevcut olan sözvarlığı ögeleridir. Yansıma sözcükler, anadilin özelliklerini ve sözcük türetme gücünü kavramamızda bizlere katkı sağlamaktadır. Yansıma sözcükler ve yansıma ikilemeler kulağa hoş gelen

seslerden meydana geldiği için kullanıldıkları öbeğe akıcılık ve şiirsellik de katma özelliğine sahiplerdir (Özbaşı, 2021).

Kitapta en az kullanılan sözvarlığı ögesi atasözleridir. Atasözlerinin somutlaştırma, duruma açıklama getirme, duygu durumu oluşturma vb. gibi özelliklerinden yararlanabilmek adına daha sık kullanılması dil gelişimi için fayda sağlayacaktır.

Alanyazında yazınsal yapıtlardaki söz varlığı öğelerini belirleme ve incelemeye yönelik çalışmaların sonuçları göz önüne alındığında en çok deyimlerin en az da atasözlerinin kullanıldığı görülmektedir. Atasözlerinin yok denecek kadar az kullanılması kitabın söz varlığının zayıflamasına neden olmaktadır. Dil gelişim çağında bulunan çocukların bulunduğu çocuk edebiyatı eserlerinde deyimler ve ikilemeler kadar atasözlerine de yer verilmelidir. Yener'in "*Sonsuzluk Kütüphanesi*" adlı kitabında da deyimlerin ağırlıkta olduğu açıkça görülmektedir. Kitapta en az karşılaşılan söz varlığı ögesi -diğer çalışmalarının sonuçlarıyla benzer olarak- atasözleridir.

Türkiye'de çocuklar için oluşturulan yazınsal yapıtların söz varlığını inceleyen bazı çalışmalar şunlardır:

Sevgen Özbaşı'nın "*Dolunay Dedektifleri Roman Dizisinin Türkçenin Söz Varlığı Açısından Çözümlemesi*" adlı çalışmada toplam 502 söz varlığı ögesi saptanmıştır. 230 deyim, 6 atasözü saptanan çalışma sonuçları bakımından "*Sonsuzluk Kütüphanesi*" adlı eserin sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Kıvanç Sinan Karaca'nın yapmış olduğu "*Yeşim Saygın Armutak'ın Macera Romanlarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*" adlı yüksek lisans tez çalışmasının söz varlığı açısından diğer çalışmalara yol gösterici olduğu tespit edilmiştir.

Sedat Sever ve Sedat Karagül tarafından yapılan "*Oğuz Tansel'in Derleyip Yazdığı Masal Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Öğelerinin İncelenmesi*" adlı çalışma da söz varlığı alanında yapılan çalışmalara örnek olacak düzeydedir.

Mehmet Uz ve Mehmet Fatih Özcan tarafından yapılan "*Behiç Ak'ın "Gülümseten Öyküler" Dizinindeki Hikâye Kitaplarının Kalıplaşmış Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*" adlı çalışmada da en sık kullanılan söz varlığı ögesi deyimlerdir. En az kullanılan söz varlığı ögesi ise atasözleridir. Bu bakımdan sonuçlar "*Sonsuzluk Kütüphanesi*" adlı eserin sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Merve Ay'ın yapmış olduğu "*Aytül Akal'ın Çocuk Romanlarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*" adlı çalışmada seçilen iki eser incelenmiştir. Bu incelemenin sonucunda bu eserlerin deyimler ve ikilemeler başta olmak üzere Türkçe eğitiminde söz varlığını zenginleştirici kaynak olarak kullanılabilir düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Söz varlığı alanında yapılan çalışmalar çocukların kişisel, sosyal, eğitsel tüm alanlarının geliştirilmesine fayda sağlamaktadır. Başta Türkçe eğitimi olmak üzere tüm branşlar üzerinde etkili olan sözvarlığının hedef kitlesine ulaşabilmesi için en temel kaynak nitelikli çocuk kitaplarıdır. Yazarlarımız, çocuklar için oluşturdukları eserlerde sözvarlığı öğelerini sıklıkla kullanmalıdır. Bu dilsel birimlerle nitelikli kaynaklar aracılığıyla buluşan çocuklar, sözcük ve sözvarlığı hazinelerini genişletebilme imkanına sahip olacaktır. Sözcük ve sözvarlığı zengin olan bir çocuk; okuduğunu anlar, yorumlar, hayal kurar, eleştirir. Bu durum elbette ki başarıyı kolaylaştıracaktır.

Yazınsal açıdan nitelikli çocuk edebiyatı eserleri sözvarlığı açısından çocuk okura, öykünebileceği bir dil imkânı sunması açısından önemlidir. Mavisel Yener'in "*Sonsuzluk Kütüphanesi*" adlı eserinin sözvarlığı açısından incelendiği bu çalışmada yer alan sözvarlığı unsurları yeterli görülmüştür. Kullanılan farklı dilsel birimler çocukların hayal güçlerini, kavram alanlarını, dilsel gelişimlerine fayda sağlayacak niteliktedir. Yener, kullandığı sözvarlığı öğeleriyle eserine akıcılık, özgünlük, şiirsellik, özgünlük ve etkileyicilik katmıştır.

Yapılan bu araştırmanın sonucunda "*Sonsuzluk Kütüphanesi*" adlı eserin Türkçe eğitiminde söz varlığını zenginleştirici bir kaynak olarak kullanılabilir düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaynaklar

- Açık, F.(2013). Temel Türkçe (A1-A2) İçin Söz Dağarcığı Tespit Denemesi. Abdurrahman Güzel için Armağan Kitabı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aksan, D. (2006). Anadilimizin Söz Denizinde. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2014). Anadilimizin Söz Denizinde. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2018). Türkçenin Sözcük Varlığı. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2021). Türkçenin Zenginlikleri, İncelikleri. Ankara: Bilgi Yayınevi
- Aksan, D.(2007). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dil Bilim. Ankara: TDK Yayınları.
- Ay, M. (2021). Aytül Akal'ın çocuk romanlarının söz varlığı açısından incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Bağcı, H., ve Özdemir, A. (2021). A1 ve A2 Seviyesi Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi (Gazi Üniversitesi Tömer Örneği). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 60, 385-407.
- Hatiboğlu, V. (1981). Türk Dilinde İkileme. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karaca, K. S. Ve Sinan, A. T. (2022). Yeşim Saygın Armutak'ın Macera Romanlarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. International Journal Of Language Academy, 10(4).
- Korkmaz, Z. (2007). Gramer terimleri sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- maviselyener.net
- Özbaşı, S. (2021). Dolunay Dedektifleri Roman Dizisinin Türkçenin Söz Varlığı Açısından Çözümlemesi. Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi. Prof. Dr. Metin Akar'a Armağan. Cilt: 5, Sayı: 4, Aralık 2021.
- Özdemir, E. (2000). Erdemin Başlı Dil. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Sever, S., ve Karagül, S. (2014). Oğuz Tansel'in Yazdığı Masal Kitaplarında Derleyip Yer Alan Sözcük Varlığının İncelenmesinin İncelenmesi. Folklor/Edebiyat, 20(77), 173-188.
- Toklu, M. O. (2009). Dilbilime Giriş. Akçağ Yayınları.
- Uz, M., ve Özcan, M. F. (2020). Behiç Ak'ın "Gülümseten Öyküler" Dizinindeki Hikâye Kitaplarının Kalıplaşmış Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,47, 187-214.
- Yener, M. (2022). Sonsuzluk Kütüphanesi. Ankara: Tudem Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

As a result of this study in which Mavisel Yener's children's literature work "The Library of Eternity" was analyzed in terms of vocabulary, a total of 468 items were found in the book. Of these, 3 of them are proverbs, 263 are idioms, 98 of them are doublings, 46 of them are reflected vocabulary items, 3 of them are reflected doublings and 55 of them are relationship words. In line with this determination, it can be said that Mavisel Yener brings together the rich expressions of Turkish with her readers through stereotyped language units and tries to make positive contributions to the language universe of the audience she addresses.

Idioms have a very important place in our language from past to present. Idioms, which have a widespread usage area, have a strong expression, and help us tell a lot with few words, appear as the most frequently recurring vocabulary item in Mavisel Yener's "Infinity Library".

After idioms, the language unit elements that the author uses most frequently are reduplications. reduplications are phrases that we encounter in every aspect of life. In the work titled "Library of Eternity", reduplications appear 98 times. Reduplications can be created by repetition of the same word, its opposite or synonyms. It contributes to the development of the vocabulary and lexicon of the audience it addresses.

The most frequently used elements in the book are relationship phrases after dilemmas. Since relationship words are mostly composed of etiquette rules, they improve both the vocabulary and self-expression of the target audience. Children who know what relationship words are, where and in which situation they should be used will be able to express themselves better and understand others better. Özbaşı (2021) also defines this idea as "Relationship words, which consist mostly of etiquette rules, are a structure that facilitates and strengthens human relations".

Reflection word and reflection reduplication are also elements of the vocabulary in Yener's "Sonsuzluk Kütüphanesi". Reflection words contribute to our understanding of the features of the mother tongue and its power to derive words. Since reflection words and reflection reduplication are composed of sounds that are pleasant to the ear, they have the ability to add fluency and poetry to the phrase they are used in (Özbaşı, 2021).

The least used vocabulary element in the book is proverbs. Proverbs have the ability to concretize, explain the situation, create a mood, etc. Using it more frequently in order to benefit from its features such as will be beneficial for language development.

Studies carried out in the field of vocabulary benefit the development of all personal, social and educational areas of children. The most basic resource for the vocabulary, which is effective on all branches, especially Turkish education, to reach its target audience is qualified children's books.

Considering the results of studies in the literature aimed at identifying and examining vocabulary elements in literary works, it is seen that idioms are used the most and proverbs are used the least. The almost non-existent use of proverbs causes the vocabulary of the book to weaken. Proverbs should be included as well as idioms and reduplications in children's literature works where children in the language development age meet. It is clearly seen that idioms predominate in Yener's book "Sonsuzluk Kütüphanesi". The least common vocabulary element in the book - similar to the results of his other works - is proverbs.

Some studies examining the vocabulary of literary works created for children in Turkey are as follows:

In Sevgen Özbaşı's study titled "Analyzing the Dolunay Dedektifleri" Novel Series in terms of Turkish Vocabulary", a total of 502 vocabulary items were identified. 230 idioms and 6 proverbs were identified in the study, which is similar to the results of "library of infinity".

It was determined that the master's thesis study titled "Analysis of Yeşim Saygın Armutak's Adventure Novels in terms of Vocabulary" conducted by Kıvanç Sinan Karaca was found to be a guide for other studies in terms of vocabulary.

The study titled "Examination of Vocabulary Elements in the Fairy Tale Books Compiled and Written by Oğuz Tansel" conducted by Sedat Sever and Sedat Karagül is also at the level of an example in the field of vocabulary.

In the study titled "An Analysis of Behiç Ak's Story Books in the "Gülümseten Öyküler" Series in terms of Stereotypes" by Mehmet Uz and Mehmet Fatih Özcan, the most frequently used vocabulary item is idioms. The least frequently used vocabulary item is proverbs. In this respect, the results are similar to the results of "Sonsuzluk Kütüphanesi".

In the study titled "Analyzing Aytül Akal's Children's Novels in terms of Lexicon" conducted by Merve Ay, two selected works were analyzed. As a result of this examination, it was concluded that these works can be used as a source of enriching vocabulary in Turkish education, especially idioms and dilemmas.

Our authors should frequently use vocabulary items in their works for children. Children who meet these linguistic units through qualified sources will have the opportunity to expand their vocabulary and vocabulary treasures. A child with a rich vocabulary will understand, interpret, imagine and criticize what they read. This situation will of course facilitate success.

Literally qualified children's literature works are important in terms of their vocabulary and offer a language opportunity that the child reader can emulate. In this study, where Mavisel Yener's work "Library of Infinity" was examined in terms of vocabulary, the vocabulary elements included were deemed sufficient. The different linguistic units used are of a nature that will benefit children's imagination, conceptual areas and linguistic development. Yener added fluency, originality, poetry, originality and impressiveness to his work with the vocabulary elements she used.

As a result of this research, it was concluded that the work called "Infinity Library" is at a level that can be used as a vocabulary enriching resource in Turkish education.